

THL ajankohtaiskatsaus

Kela toimittayhteistyökokous

25.9.2019

”

Muistutus

Vaatimustenmukaisuus-todistuksen voimassaolo

Muistutus: varmista vaatimustenmukaisuustodistuksen voimassaolo!

- Kanta-palveluihin liittyvällä tietojärjestelmällä on oltava voimassa vaatimustenmukaisuustodistus
- Todistus saadaan sertifiointiin kuuluvan yhteistestauksen ja tietoturva-auditoinnin tuloksena
- Onko teidän järjestelmällemme myönnetyn todistuksen voimassaoloaika päättymässä?
 - Todistuksen voimassaolosta vastaa tietojärjestelmän valmistaja / tietojärjestelmäpalvelun tuottaja
- Tarkista todistuksesi tiedot (myös Valviran rekisteristä ja Kelan Yhteistestauksen sivuilta)
- Uusikaa todistus ja päivitäkää järjestelmän tiedot tarvittaessa
 - [Tietojärjestelmien rekisteri Valvirassa](#)
 - [Yhteistestauksen tilanne palveluittain](#)
 - [Kanta sertifiointi](#) (ks. erityisesti Yleiskuva ja prosessit -dokumentti)
 - [THL Määräykset](#) (erityisesti 1/2015 tietoturva-vaatimukset ja 2/2016 järjestelmälomake)

Toiminnallinen määrittely päivitetty huhtikuussa toimittajille järjestetyn määrittelyjen läpikäynnin perusteella

[Alaikäisen tietojen luovuttaminen huoltajille terveydenhuollossa versio 1.2 \(pdf 832 kt\)](#)

Puolesta-asioinnin määrittelydokumentaation päivitys

Kuva-aineistojen arkiston määrittelydokumentaation päivitys

Toiminnalliset määrytykset päivitetty

- Lääketieteellisen kuvantamisen kansalliset toiminnalliset vaatimukset on päivitetty
 - <http://www.julkari.fi/handle/10024/138508>
- Tekninen määrittely päivitetään lokakuussa 2019

THL:n täsmennys MK 21

- MK21: PTJ mahdollistaa, että kuvantamistutkimusmerkintöjen näkymänä voi käyttää Radiologian näkymää (RTG) ja jatkuvan kertomuksen näkymiä (asiakirjatyyppi on Kertomusteksti). Kuvamerkinntä tulee tallentaa kuvan käyttötarkoituksen mukaiselle näkymälle, joka voi kuvan käyttötarkoituksesta riippuen olla joko radiologian (RTG) näkymä tai kuvan ottaneen yksikön erikoisalan tai toiminnon mukainen näkymä. Muualla kuin radiologian yksikössä tallennetuissa radiologisissa kuvissa molemmat näkymätyypit ovat mahdollisia
- Eli: THL ei rajoittaisi kansallisesti näkymää vaan se jäisi yksikön päätettäväksi (järjestelmän ominaisuuksien puitteissa). Suosituksena toki voisi olla kertomusnäkymä
- Radiologian yksikössä siis myös yksikön mukainen näkymä on RTG
- RTG-kuvissa (myös suun th) RTG- ja erikoisala näkymät ovat vaihtoehtoisia

THL:n täsmennys MK 21 jatkuu

- Valokuvissa sen sijaan RTG-näkymä ei ole käyttötarkoituksen mukaista, joten siellä sen voi vaatia erikoisalanäkymälle. Valokuvat (yms.) eivät ole radiologisia kuvia, jolloin ne tulee tallentaa aina yksikön mukaiselle näkymälle – joka sekin RTG-yksiköissä on RTG
- EKG-merkintä tallennetaan joko KLF-näkymälle tai vaihtoehtoisesti näkymälle, jota tutkimuksen tekevässä yksikössä käytetään muihinkin kirjauksiin

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston II vaihe

Uudet toiminnallisuudet tuotantoon 4/2020

- Ammattilaisen sähköinen allekirjoitus
- Rakenteiset asiakaskertomusmerkinnät
- Yhteinen asia (esim. perhe asiakkaana)
- Turvakiellon alaisten tietojen käsittely
- Tilapäisen yksilöintitunnisteen käsittely
- Asia- ja asiakkuusasiakirjan uudet versiot
- II-vaiheen tai myöhemmän vaiheen asiakirja –metatietomallin käyttö
- Asiakastiedon koosteen rikastetumpi versio
- Hyväksytään rakenteinen asiakasasiakirjojen tallennusmuoto (JSON/ XHTML)
- Rekisterinkäyttöoikeus eli tietojen tallentaminen toisen rekisteripitäjän lukuun
- Omakanta valmiudet
 - Asiakastietojen katselu
 - Puolesta-asiointi (alaikäinen + täysi-ikäinen)

II vaiheen määrittelyt on julkaistu, pl. rekisterinkäyttöoikeus tulossa 9/19
<https://thl.fi/documents/920442/2940835/Sosiaalihuollon+ratkaisuarkkitehtuuri+3-1+2019-07-01.pdf/5b2cef9a-937d-4fd6-85c2-7a6d3aa6ba14>

Tulevia tapahtumia ja koulutuksia, ilmoittaudu mukaan!

- 17.9. [Kuvantamisen toimintamallit ja tutkimusten arkistointi Kanta-palvelujen kuva-aineistojen arkistoon](#) (myös [11.11.](#))
- 3.10. [Sote-tietojärjestelmien olennaiset vaatimukset ja sertifiointi –koulutus](#)
- 8.10. [Toimintatapakoulutus Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston 5. aallon toimijoille](#)
- 31.10. [Soten digitalisaation kansallinen pohja kuntoon yhteistyöllä - tiedonhallinnan kehittämisen seminaari](#)
- 31.10. [Webinaari: Kanta Services – Lessons Learned and Next Steps in Digitalizing Welfare and Healthcare Services in Finland](#)

”

Modulaariset tietosisältömäärittelyt Tilannekatsaus

Projektin osakokonaisuudet

Modulaariset tietosisältömäärittelyt projekti käynnistyi 1.1.2019 ja päättyy syksyllä 2019 – tiedostaen työn jatkumisen tarve myös projektin jälkeen.

Projektia on työstetty neljässä osakokonaisuudessa

1. Terveystietojärjestelmän yhteisten tietokomponenttien määrittely (osa 1)
– Tietokomponenttikirjasto
2. Tietokomponenttien yleisrakenteen määrittely
3. Editointi- ja julkaisualustojen valinta (ehdotus)
4. Valmistelu-, hyväksymis- ja julkaisuprosessin kuvaaminen

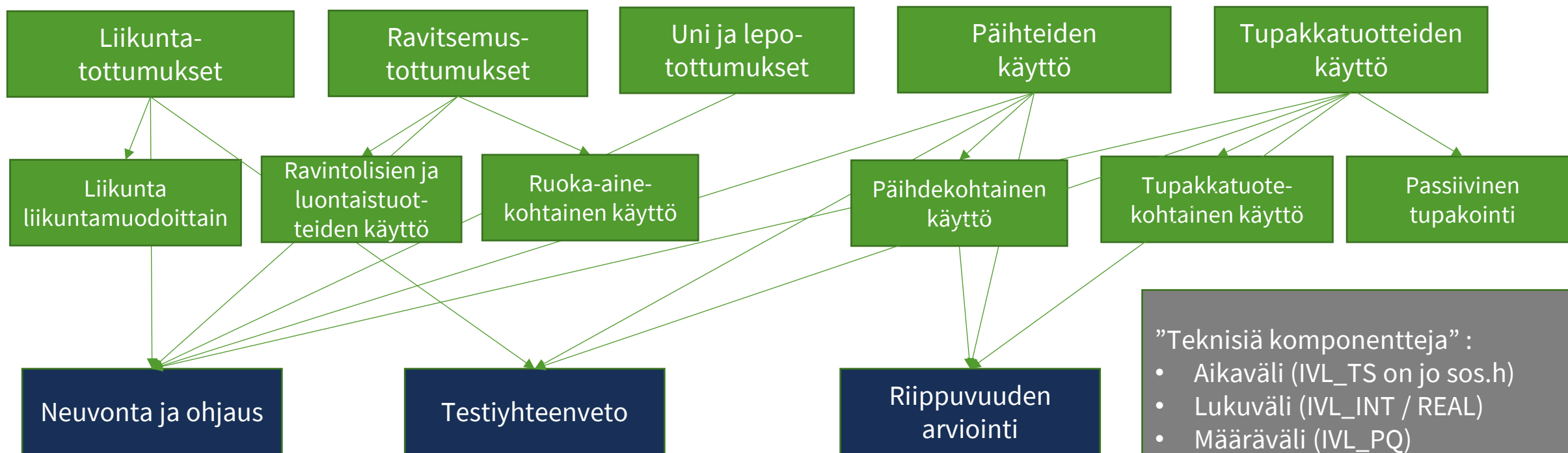
1. Yhteisten tietosisältöjen määrittely

- Tavoitteena projektissa on (mm. Sosmetan tavoin) määritellä tietorakenteista (terveydenhuollon) yhteinen ”tietokomponenttikirjasto”, jossa
 - kuvataan tietorakenteet pieninä kokonaisuuksina (tietokomponentteina), joista
 - kootaan Kanta-arkistoon tallennettavien rakenteisten merkintöjen/asiakirjojen rakenteet (=modulaarista tietosisältömäärittelyä)
- Tavoitteena on jatkossa
 - Kirjata sama asia aina käyttäen samaa (tietokomponentti)rakennetta vaikka
 - kirjataan vain kirjaajan kannalta olennainen tieto (vain osa tietokomponentin sisällöstä)
- Tietokomponentteja
 - tuotetaan myöhemmin lisää ja
 - niiden sisältöjä täydennetään (tarpeen mukaan)

1. Määritellyt komponentit ja niiden suhteet

Nyt määritellyt tietokomponentit ja niiden suhteet

- HUOM. Komponenttien nimet voi vielä täsmentyä terminologisen tarkastuksen yhteydessä

”Teknisiä komponentteja” :

- Aikaväli (IVL_TS on jo sos.h)
- Lukuväli (IVL_INT / REAL)
- Määräväli (IVL_PQ)

2. Julkaisujen teknisen rakenteen määrittely

- Tietokomponenteille on määritelty attribuutit ja rakenteet, joiden pohjalta rakenne voidaan kuvata teknisiin tiedonsiirtomuotoihin
 - Kuvaus on **yleispätevä**, mutta
 - kuvauksessa on myös tarvittavat toteutusohjeet järjestelmiin sekä
 - mm. hierarkiat, tietotyypit, pakollisuudet, toistuvuudet, muut toteutusohjeet*
 - käyttäjille tiivistetyt kirjaamisohjeet kullekin tietoelementille (=tietokentälle)

* Tekstimuotoinen toteutusohje pyritään tekemään helpommin luettavaksi jäsentämällä esim.:

- Oletusarvo: [arvo],	- Pakollisuuden ehto: [ehtolauseke],
- Raja-arvot: [arvot],	- Koodien tarkennukset: [teksti],
- Kentän maksimi pituus: [arvo],	- Kirjaamisen rajoitukset: [teksti],
	- Muu ohje: [teksti]

2. Julkaisujen teknisen rakenteen määrittely

Tietotyypit

Yleinen tietotyyppi
Teksti, Koodi, Tunnus, Kytkin, Viittaus
Teksti
Koodi
Tunnus
Kytkin
Komponentti
Numerot ja määrät
Numero
Kokonaisluku
Suhdeluku
Määrä
Rahamäärä
Ajan määreet
Aika
Pvm
Hetki

Tietoelementtien attribuutit

Nro	Attribuutti
Tunniste-, nimi- ja kuvaustiedot	
1	Tunniste (OID)
2	ParentId
3	Nimi
4	Otsikko
5	Kirjaamisohje/Selite
6	Käsitteen määritelmä
7	Käsitteen määritelmäviittaus
8	Snomed-Id
Muutoshistoriatiedot	
9	Muutoshistoria
Tiedon käsittelyyn liittyvät tiedot	
10	Tietotyyppi
11	Toistuvuus
12	Pakollisuus
13	Toteutusohje
14	Fraasi
15	Näyttömuodossa
Tiedon sisältöön liittyvät tiedot	
16	Tietokomponenttiviittaus
17	Koodisto- / arvojoukko-viittaus
18	Koodilista
19	Esimerkki

Tietokomponenttien attribuutit

Nro	Attribuutti
Tunniste-, nimi- ja kuvaustiedot	
1	Tietokomponentin tunniste
2	Tietokomponentin version tunniste
3*	Tietokomponentin nimi
4*	Tietokomponentin kuvaus
5*	Tietokomponentin käsitteen määritelmä
6	Tietokomponentin käsitteen määritelmäviittaus
Voimassaolo- ja muutoshistoriatiedot	
7*	Tietokomponentin tila
8	Viimeisin päivitys
9*	Muutoshistoria
Tunniste-, nimi- ja kuvaustiedot	
10	Ruotsinnos
11	Tietokomponenttikirjasto
12	Komponentin käyttö
*ruotsinnoksen vaativat kentät	

- Tietotyypeistä on yhteydet eri standardeihin mm.: JHS170, HL7 CDA, FHIR, ISO 21090
- Tietoelementeillä on tiedon yhteiskäytön kannalta olennaiset rakennetiedot
- Tietokomponenteilla on modulaarisuuden hyödyntämisen kannalta olennaiset metatiedot

2. Julkaisujen teknisen rakenteen määrittely

- Tietokomponentin esimerkkirakenne Excelissä
- Komponenttien tietoelementit (tietokentät = sisältö) on riveillä
 - Komponenttien attribuutit (tiedon ominaisuudet) on sarakkeissa
 - Huom. Vain osa attribuuteista näkyvissä kuvassa.

NIMI: TK - PÄIHDEKOHTAINEN KÄYTTÖ												
OID: TK.1.002												
Tunniste (OI)	Parer	Nimi	Tietotyyppi	Toistu	Pakoll	Toteutusohje	Fraasi	Näyttö	Tietokomponent	Koodistoviittaus /	Koodiston OID	Esimerkki
TK.1.002.1		Käytetty päihde	Koodi	F	P		F	T		Pompidou - Päihde	1.2.246.537.6.88	700
TK.1.002.2	02.10	Käytetyn päihteen lisätieto	Teksti	F	EP	Pakollisuuden ehto: Pakollinen, jos T	F	T				Pääasiallinen päihde
TK.1.002.3		Päihteen kokeilu	Koodi	F	V		F	T		AR/YDIN - Kyllä/Ei	1.2.246.537.6.11	Kyllä
TK.1.002.4		Päihteen ensikokeiluikä	Määrä	F	V	Muu ohje: Kysymys vain jos Tunniste	F	T				15
TK.1.002.5		Päihteen käyttö	Koodi	F	V		F	T		AR/YDIN - Tupako	1.2.246.537.6.251	
TK.1.002.6		Päihteen käytön aloitus	Pvm	F	V	Muu ohje: Ajankohta tulee olla mah	F	T				2000
TK.1.002.7	002.6	Aloituksen ajankohdan tarkkuus	Koodi	F	EP	Pakollisuuden ehto: Pakollinen, jos T	F	T		UUSI: Ajankohdan tarkkuus (päivä, k		vuosi
TK.1.002.8		Päihteen käyttötapa	Koodi	T	V	Muu ohje: Ei kysytä, jos Tunniste 1 =	F	T		UUSI - Päihteen käyttötapa		
TK.1.002.9		Päihteen käyttöihteys	Koodi	F	V		F	T		UUSI - Käyttöihteys harvemmin		3
TK.1.002.10		Päihteen käytön testaus	Komponent	T	V		F	T	TK - Testiyhteenveto			
TK.1.002.11		Päihteen käytön lopetus	Pvm	F	V	Muu ohje: Ajankohta tulee olla mah	F	T				2019
TK.1.002.12	02.11	Lopetuksen ajankohdan tarkkuus	Koodi	F	EP	Pakollisuuden ehto: Pakollinen, jos T	F	T				vuosi
TK.1.002.13		Lopettamisyritysten määrä	Numero	F	V		F	T				3
TK.1.002.14		Päihteen säännöllinen käyttö	Määrä	F	V		F	T				5
TK.1.002.15		Päihteen käytön kuvaus	Teksti	F	V		F	T				AA-kerhon avulla ...
TK.1.002.16		Säännöllisen käytön pituus ennen raskautta	Määrä	F	V		F	T				19
TK.1.002.17		Raskauden kesto lopettamisen ajankohtana	Määrä	F	V	Muu ohje: raskauden keston arvion	F	T				8

3. Editointi- ja julkaisualustan valinta

- Nykyisin eri THL:n tietorakenteita julkaistaan ei paikoissa
 - **CodeServer**, Koodistopalvelin (terveydenhuollon tietosisällöt ja luokitukset)
 - Termieditori pohjaiset: **Sote-sanastot** (sanastot), **Sosmeta** (sosiaalihuollon tietokomponentit ja asiakirjarakenteet), **Toimiameta** (toimintakyky mittaristot ja rakenteet)
- CodeServer ei sovellu hyvin tietokomponenttipohjaiseen tietosisältömäärittelyyn
- Projektissa tehdään ehdotus terveydenhuollon tietokomponenttien (ja tietosisältömäärittelyiden / asiakirjarakenteiden) editointi ja julkaisualustaksi
 - Tavoitteena sosiaali- ja terveydenhuollon yhtenäinen määrittely

3. Editointi- ja julkaisualustan valinta

- Projektissa tutustuttu 6 eri alustavaihtoehtoon (esittelyt) ja vertailun perusteella 3 alustaa pystyvät vastaamaan olennaisiin vaatimuksiin
 1. SosMeta (THL, Sosiaalihuollon tietokomponentit)
 2. Open EHR (mm. UNA-valinta)
 3. Art-Decor (mm. EU käytössä, CDA-specifi)
- Esittelyiden perusteella karsiutuneet:
 4. Yhteentoimivuus alusta (VRK)
 5. Forge (FHIR specifi) – ei yksinään kata tarpeita
 6. HealthTerm (Pohjoismaissa) – ei tietomallinnusominaisuutta (Sanastoihin)

3. Editointi- ja julkaisualueista vertailua

1. SosMeta (THL, Sosiaalihuollon tietokomponentit)

- Käytössä THL:ssä, yhtenäinen valinta (Sote-sanasto, Sosmeta, Toimiameta)
- THL ”oma” alusta, räätälöitävissä tarpeiden mukaan

2. Open EHR (mm. UNA-valinta)

- Laaja kansainvälinen terveydenhuollon komponenttikirjasto jo olemassa
- Kansallinen kehittäjäyhteisö/yhteistyö
- Suora tuki Open EHR yhteensopiville järjestelmille

3. Art-Decor (mm. EU käytössä, CDA-specifi)

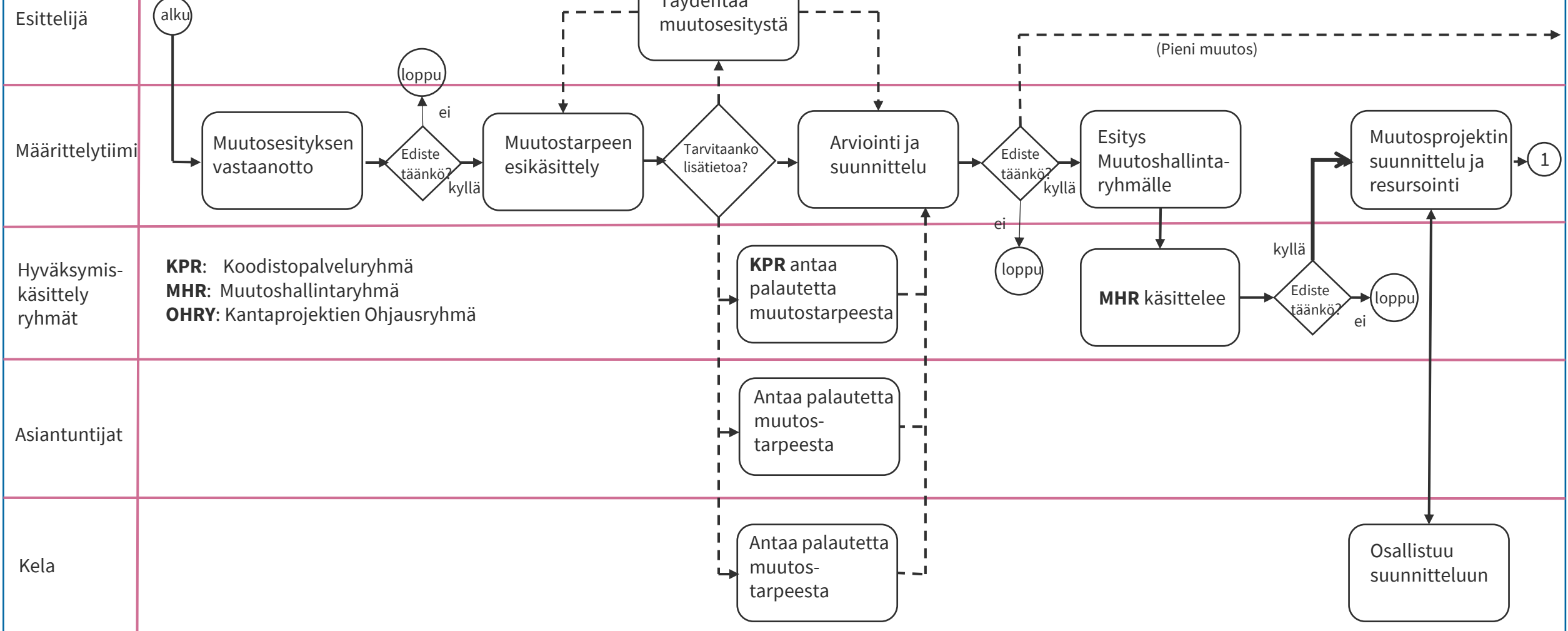
- Valmis alustaratkaisu – ei vaadi omaa kehitystyötä (mutta parametointia)
- Laaja kansainvälinen käyttö, yhteensopivuus CDA-määrittelyyn
- Karsiutui :
 - Käytettävyys ylätasoinen mallintamiseen liian monimutkainen
 - Ei kuitenkaan toivottua synergiahyötyä CDA-määrittelyyn

4. Tietorakenteiden valmistelu-, hyväksymis- ja julkaisukäytäntöjen kuvaaminen

- Projektissa on kuvattu yhteinen valmistelu- ja julkaisuprosessi terveydenhuollon tietorakenteiden tuottamiselle
 - Pohjana koodistopalvelun prosessin soveltaminen
 - Hyödynnetty sosiaalihuollon valmisteluprosessin kuvausta

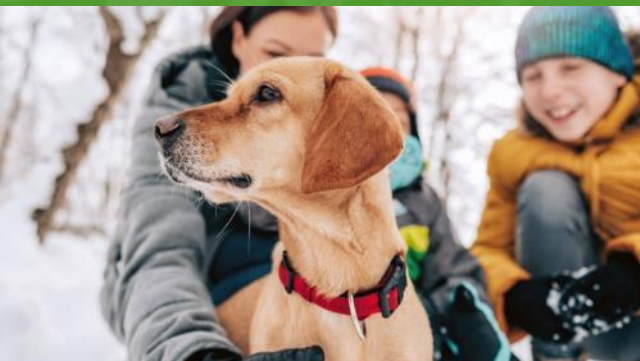
LAAJA / MONITAHOINEN

MUUTOS (1)

Projektin päätyttyä lokakuussa

- Aikataulu projektille 1-10/2019
 - TP1: Tietokomponenttien tuottaminen 1-5/2019
 - Tietokomponentit julkaistu (*luonnostilassa*) **6.9.2019**
 - Suunnitelma jatkokehitykselle *syyskuussa 2019*
 - TP2: Teknisen rakenteen määrittelyt 1-5/2019
 - Rakenteet julkaistu (*luonnostilassa*) **6.9.2019**
 - TP3: Julkaisualusta ehdotus 2-9/2019
 - Ehdotus julkaisualustasta ja suunnitelmasta julkaisualustan käyttöönotolle *lokakuussa 2019*
 - TP4: Hallintamallin kuvaaminen 2-8/2019
 - TP4: Julkaisu (*luonnostilassa*) *syyskuussa 2019*

Kiitos